

SEUDULLINEN LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

*Monialaista yhteistyötä ja uusia
toimintamalleja*

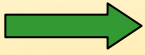
*Johanna Will-Orava
Hannele Vesterlin*

Mikkeli 27.5.2010

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

- ❖ Lastensuojelulain mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma (L417/ 12§).
 - *Suunnitelma on lakisääteinen väline ohjata, johtaa ja kehittää lasten ja nuorten hyvinvointityötä kunnassa.*
 - *Suunnitelma varmistaa, että lasten hyvinvointiin liittyvä toiminta on tavoitteellista, suunnitelmallista sekä pitkäjänteistä ja että se perustuu yhteistoimintaan ja kumppanuuteen.*
- ❖ Mikkelin seudulla kahdeksan kuntaa valmistelee yhteistä, seudullista suunnitelmaa, joka sisältää kunkin kunnan omat kehittämiskohteet ja toimenpiteet sekä seudullisesti yhteistyössä toteutettavat hankkeet.
 - *Seudullisessa suunnitelmassa ovat mukana Hirvensalmi, Kangasniemi, Mikkelä, Mäntyharju, Pertunmaa, Puumala, Ristiina ja Suomenniemi.*

Hyvinvointisuunnitelman valmistelu

- ❖ Mikkelissä kaupungin hyvinvointityöryhmä, jota täydennettiin seudun edustajilla, toimii ohjausryhmänä.
- ❖ Seudullisessa valmisteluryhmässä ovat mukana kaikkien suunnitelmakuntien edustajat.
- ❖ Jokaisessa mukana olevassa kunnassa toimii poikkihallinnollinen työryhmä, jossa on edustajia esimerkiksi terveysneuvonnasta, päivähoidosta, lastensuojelusta, opetustoimesta, nuoriso- ja liikuntatoimesta, kulttuuritoimesta, teknisestä toimesta, järjestöistä ja seurakunnasta sekä poliittisista päättäjistä.
- ❖ Suunnitelma sisältää kunkin mukana olevan kunnan omat kehittämiskohteet ja mahdolliset koko seutua koskevat tai joidenkin kuntien yhteistyössä toteutettavat toimenpiteet.
- ❖ Suunnitelman laatimiseen tarvittavat tiedot kerättiin kaikkien kuntien osalta yhteistyössä ja kuntakohtaisten suunnitelmien laatiminen toteutettiin samoilla menetelmillä kaikissa kahdeksassa kunnassa

Uusia työskentelymalleja ja käytäntöjä

❖ **Tiedon keruu**

❖ **Kyselyt**

- Arki- ja kokemustiedon kysely lapsiperheiden vanhemmille, 7-18 vuotiaille nuorille ja 4-6 vuotiaille lapsille.
- Päivähoidon asiakaskysely
- Kouluterveyskysely

❖ **Työpaja-työskentely**

❖ **Seuranta -järjestelmät**

Tiedonkeruu

- ❖ Kaste-hankkeen käynnistyessä hyvinvointisuunnitelma oli jo päätetty tehdä seudullisena ja käyttää pohjana Pohjois-Savon mallia. Tuolloin maakunnassa toiminut ESSKE- hanke keräsi tilastotietoa kunnista ja koosti taulukot kuntien palveluista. Taulukoissa keskeistä oli löytää toimivat palvelut ja kehittämiskohteet sekä puutteet.
- ❖ Kaste-hankkeen tehtäväksi jäi tilasto- ja palvelutietojen päivittäminen sekä kuntakohtaisten koosteiden laatiminen.
- ❖ Arki- ja kokemustiedon kysely, joka pohjautuu kuntaliiton ohjeisiin, toteutettiin nopealla aikataululla verkossa, minkä vuoksi vastausprosentit jäivät joissakin kunnissa mataliksi. Kokonaisuutena siitä voitiin kuitenkin vetää joitakin johtopäätöksiä perheiden tilasta kunnissa ja saatiin esille sekä lasten, nuorten että vanhempien toiveita kuntien palveluille.

Kyselyt

- ❖ **Kouluterveyskysely:** Nuorten osalta kouluterveyskysely muodostaa vahvan pohjan ymmärrykselle nuorten jaksamisesta koko Suomessa, mutta antaa tietoa kuitenkin vain tietyistä ikäryhmistä. Hyvinvointisuunnitelmia laadittaessa kerättyä tietoa levitetään laajemmalle ja hyödynnetään aktiivisesti. Myös ne kunnat, jotka eivät ole ostaneet tuloksia, saavat tietoa maakunnallisella ja valtakunnallisella tasolla.
- ❖ **Päivähoidossa** tehdään Mikkelissä säännöllisesti toistuvia asiakaskyselyitä sekä vanhemmille että lapsille. Näin saadaan paikallisesti kattavaa tietoa lapsiperheiden elämäntilanteesta ja hyvinvoinnista. Näitä tietoja ei ole myöskään aiemmin hyödynnetty laajemmin eri kunnissa. Hyvinvointisuunnitelmaa laadittaessa tietoja on voitu käyttää laajemmin myös muiden sektoreiden toimenpide-ehdotuksia laadittaessa.
- ❖ **Arki- ja kokemustiedon kysely** on uusi toimintamalli, jonka muokkaamisessa, toteuttamisessa ja tulosten analysoimisessa Lapset ja perheet Kaste-hankkeen työntekijät olivat keskeisessä roolissa. Pilottina kyselyn toteuttamisessa oli vielä useita puutteita, mutta säännölliseksi toimintamalliksi kehitettynä sen avulla saadaan kokemustietoa lapsiperheiden hyvinvoinnista. Se tarjoaa perheille mahdollisuuden tehdä ehdotuksia mm. palveluiden järjestämiseksi ja lisää näin osallisuutta sekä vaikuttamismahdollisuuksia.

Työpaja - työskentely

- ❖ Hankkeen työntekijät organisoivat osaksi suunnitelman tekoon osallistuneiden kuntien työpajatoiminnan ja toimivat työpajoissa puheenjohtajina ja/tai koordinaattoreina.
- ❖ Hanketyöntekijät koostivat kerätyistä tiedoista kuhunkin kuntaan tietopaketin kunnan palveluista ja niiden toimivuudesta, arki- ja kokemustiedon kyselyn tuloksista sekä muista mahdollisista lasten ja perheiden hyvinvointiin liittyvistä tekijöistä. Tietopaketti esiteltiin kaikille työpajoihin osallistuville ensimmäisellä tapaamiskerralla, jolloin myös kerättiin ehdotuksia suunnitelmassa esitettäväksi toimenpiteiksi.
- ❖ Työpaja-tapaamisten määrä ja työskentelytapa jatkossa toteutettiin pitkälti kuntien toiveiden mukaisesti. Kaksi kuntaa työsti suunnitelman loppuun itse vain yhden tapaamisen jälkeen, yksi kunta oli osittain tehnyt suunnitelmansa Etelä-Savoon kuulumattoman naapurinsa kanssa ja osallistuu lähinnä seudulliseen osuuteen. Muissa kunnissa järjestettiin hankkeen tuella yhteensä 2-3 työpajaa, joissa ehdotuksia työstettiin eteenpäin.
- ❖ Seudullinen työryhmä kokoontuu jatkuvasti kuntakohtaisen työskentelyn ohella.

Seuranta

- ❖ Laki edellyttää hyvinvointisuunnitelman hyväksymistä kuntien valtuustoissa vähintään kerran valtuustokauden aikana, sekä sen säännöllistä päivittämistä ja seuranta.
- ❖ Nämä velvoitteet ovat myös lähtökohtana uusille toimintamalleille kunnissa:
 - monialaiset seurantaryhmät - koostuvat pääasiassa suunnitelman tekemiseen osallistuneista tahoista.
 - kuntalaisten kuuleminen säännöllisesti >> ”Mulla on asiaa”-hanke.
 - Valtakunnalliset, maakunnalliset ja kuntakohtaiset seurantaindikaattorit.

Mikä erinomainen käytäntö?

- ❖ Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen
 - eri toimijoiden yhteistyönä
 - työpajoissa
 - lapsia ja perheitä kuunnellen
 - seudullisesti

➔ Kunnissa moniammatillinen yhteistyö edistyy, kolmas sektori on aktiivinen toimija palveluissa, kuntalaisten osallisuus lisääntyy, syntyy seudullista yhteistyötä. ➔ Yhteistoimintaa yli sektori- ja kuntarajojen.

